

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 160/20
Luxemburgissa 16.12.2020

Tuomio yhdistetyissä asioissa C-597/18 P neuvosto v. K. Chrysostomides & Co. ym., C-598/18 P neuvosto v. Bourdouvali ym., C-603/18 P K. Chrysostomides & Co. ym. v. neuvosto ja C-604/18 P Bourdouvali ym. v. neuvosto

Unionin tuomioistuin vahvistaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomiot siltä osin kuin tämä on hylännyt useiden yksityisten ja yhteisöjen nostamat vahingonkorvauskanteet, jotka liittyvät unionin toimielinten toimiin ja menettelyihin Kyprokselle myönnetyn rahoitusavun, joka edellyttää sen pankkisektorin uudelleenjärjestelyä, yhteydessä

Unionin yleinen tuomioistuin on kuitenkin tehnyt oikeudellisen virheen todetessaan, että euroryhmä on perussopimuksilla perustettu unionin elin, jonka toimet ja menettelyt voivat aiheuttaa sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun

Vuoden 2012 ensimmäisten kuukausien aikana useat Kyprokseen sijoittautuneet pankit, joihin lukeutuvat Cyprus Popular Bank (jäljempänä Laiki) ja Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia (Bank of Cyprus, jäljempänä BoC), kohtasivat rahoituksellisia vaikeuksia. Kypros esitti näin ollen 25.6.2012 euroryhmän puheenjohtajalle pyynnön saada rahoitusapua, jonka jälkeen euroryhmä ilmoitti, että pyydetty rahoitusapu annettaisiin joko Euroopan rahoitusvakausvälineestä tai Euroopan vakausmekanismista (EVM) sellaisen makrotalouden sopeutusohjelman yhteydessä, joka olisi konkretisoitava yhteisymmärryspöytäkirjassa. Tämän pöytäkirjan neuvottelivat yhtäältä Euroopan komissio yhdessä Euroopan keskuspankin (EKP) ja kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) kanssa ja toisaalta Kyproksen viranomaiset. Yhteisymmärryspöytäkirjan allekirjoittivat 26.4.2013 komissio EVM:n puolesta, Kyproksen valtiovarainministeri ja Kyproksen keskuspankin pääjohtaja, mikä mahdollisti rahoitusavun myöntämisen EVM:stä tälle jäsenvaltiolle.

Useat yksityiset ja yhteisöt, jotka ovat Laikin ja BoC:n talletusten haltijoita, osakkeenomistajia tai joukkolainojen haltijoita, katsoivat, että Euroopan unionin neuvosto, komissio, EKP ja euroryhmä olivat yhteisymmärryspöytäkirjassa vaatineet, että Kyproksen viranomaiset pitävät voimassa toimenpiteet, jotka johtivat niiden talletusten, osakkeiden tai joukkovelkakirjojen arvon huomattavaan alenemiseen. Ne nostivat näin ollen sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevia kanteita unionin yleisessä tuomioistuimessa saadakseen korvausta vahingoista, joita ne väittävät kärsineensä näiden toimien vuoksi.

Kahdella 13.7.2018 antamallaan tuomiolla K. Chrysostomides & Co. ym. v. neuvosto ym. ja Bourdouvali ym. v. neuvosto ym.¹ unionin yleinen tuomioistuin ensin hylkäsi neuvoston esittämät oikeudenkäyntiväitteet, jotka koskivat kyseisten yksityisten ja yhteisöjen euroryhmää vastaan nostamia vahingonkorvauskanteita. Tämän jälkeen se totesi ensimmäisestä SEUT 340 artiklan toiseen kohtaan perustuvan unionin sopimuksen ulkopuolisen vastuun syntymisen edellytyksestä, joka koskee unionin toimielimen moititun menettelyn lainvastaisuutta ja jonka mukaan edellytetään, että osoitetaan riittävän ilmeinen sellaisen oikeusäännön rikkominen, jolla on tarkoitus antaa yksityisille oikeuksia, etteivät tämän kanteen nostaneet yksityiset ja yhteisöt olleet osoittaneet, että heidän omistusoikeuttaan, luottamuksensuojan periaatetta tai yhdenvertaisen kohtelun periaatetta on loukattu. Koska ensimmäinen edellytys unionin sopimuksen ulkopuolisen vastuun syntymiselle ei täyttnyt käsiteltävässä asiassa, unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi mainitut kanteet.

¹ Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 13.7.2018, K. Chrysostomides & Co. ym. v. neuvosto ym., [T-680/13](#) ja unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 13.7.2018, Bourdouvali ym. v. neuvosto ym., [T-786/14](#) (jäljempänä valituksenalaiset tuomiot); ks. lehdistötiedote nro [108/18](#).

Käsiteltään neuvoston tekemät valitukset (asiat C-597/18 P ja C-598/18 P) ja kyseisten yksityisten ja yhteisöjen tekemät valitukset (asiat C-603/18 P ja C-604/18 P) sekä neuvoston tekemät oikeudenkäyntiväitteet (asioissa C-603/18 P ja C-604/18 P) unionin tuomioistuin, suuri jaosto, on kumonnut unionin yleisen tuomioistuin antamat valituksenalaiset tuomiot niiltä osin kuin niissä hylätään neuvoston esittämät oikeudenkäyntiväitteet, jotka koskevat näiden yksityisten ja yhteisöjen kanteita euroryhmää vastaan ja päätöksen 2013/236/EU² 2 artiklan 6 kohdan b alakohtaa. Sitä vastoin se on hylännyt mainittujen yksityisten ja yhteisöjen valitukset.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

Ensiksi **neuvoston asioissa C-597/18 P ja C-598/18 P tekemistä valituksista** unionin tuomioistuin muistuttaa, että unionin sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun syntyminen SEUT 340 artiklan toisen kohdan nojalla edellyttää, että "unionin toimielimen" moitittu menettely on lainvastaista, eikä toimielimen käsitteellä tarkoiteta yksinomaan SEU 13 artiklan 1 kohdassa lueteltuja unionin toimielimiä, vaan siihen sisältyvät myös kaikki muut perussopimuksilla tai niiden nojalla perustetut unionin elimet ja laitokset, joiden tarkoituksena on myötävaikuttaa unionin tavoitteiden toteuttamiseen.

Tästä unionin tuomioistuin toteaa ensiksi, että euroryhmä on hallitustenvälinen elin, jonka tarkoituksena on jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, talouspolitiikan yhteensovittaminen. Toiseksi euroryhmää ei voida rinnastaa neuvoston kokoonpanoon ja se on luonteeltaan epämuodollinen. Kolmanneksi sillä ei ole omaa toimivaltaa eikä valtaa sanktioida siinä tehtyjen poliittisten sopimuksen noudattamatta jättämistä. Unionin tuomioistuin toteaa, että **unionin yleinen tuomioistuin totesi virheellisesti, että euroryhmä on perussopimuksilla perustettu unionin elin, jonka toimet ja menettelyt voivat aiheuttaa sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun.**

Se lisää, että sikäli kuin euroryhmässä tehdyt poliittiset sopimukset konkretisoituvat ja pannaan täytäntöön muun muassa unionin toimielinten, erityisesti neuvoston ja EKP:n toimilla ja menettelyillä, **yksityisiltä ei viedä oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan, joka sisältyy Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklaan**, koska ne voivat – kuten ne ovat lisäksi tehneet käsiteltävässä asiassa – nostaa sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevan kanteen näitä toimielimiä vastaan sellaisten toimien tai menettelyjen vuoksi, joihin nämä toimielimet ryhtyvät tällaisten poliittisten sopimusten johdosta. Se korostaa erityisesti, että komission on näiden sopimusten valvojana valvottava sitä, että mainitut sopimukset ovat unionin oikeuden mukaisia ja että mahdollinen komission toimimattomuus tältä osin voi johtaa sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntymiseen.

Toiseksi **neuvoston liitännäisvalituksista asioissa C-603/18 P ja C-604/18 P** on todettava, että niillä pyritään riitauttamaan unionin yleisen tuomioistuimen arviointi, jonka mukaan yhtäältä neuvosto on päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohdassa vaatinut Kyproksen viranomaisia pitämään voimassa BoC:n suojaamattomien talletusten vaihdon osakkeisiin, ja toisaalta mainituilla viranomaisilla ei ole tältä osin harkintavaltaa.

Tästä unionin tuomioistuin toteaa, ettei päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohdassa vahvistettu erityisiä ehtoja mainitun vaihdon täytäntöön panemiseksi, joten Kyproksen viranomaisilla oli ainakin huomattava harkintavalta tältä osin, erityisesti määrittääkseen BoC:n tallettajille vastineena niiden suojaamattomista talletuksista annettavien tämän pankin osakkeiden määrän ja arvon. Näin ollen se toteaa, että **unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt**

² Kyprokselle osoitetuista erityistoimista rahoitusvakauden ja kestävä kasvun palauttamiseksi 25.4.2013 annettu neuvoston päätös 2013/236/EU (EUVL 2013, L 141, s. 32). Tässä päätöksessä säädetään useista toimenpiteistä ja tuloksista Kyproksen tasavallan budjettialijäämän korjaamiseksi ja sen rahoitussektorin tervehdyttämiseksi. Neuvoston oikeudenkäyntiväitteet koskivat erityisesti tämän päätöksen 2 artiklan 6 kohdan b alakohtaa, jossa todetaan, että Kyproksen makrotalouden sopeutusohjelmassa "suoritetaan BoC:n ja Laikin varojen riippumaton arvonnäyttö ja yhdistetään nopeasti Laikin operaatiot BoC:hen. Arvonnäyttö on saatettava päätökseen nopeasti, jotta BoC:ssä suoritettava talletusten vaihto osakkeisiin voidaan saattaa päätökseen".

oikeudellisen virheen arvioidessaan, että Kyproksella ei ollut tämän säännöksen nojalla harkintavaltaa määrittää vaihdon erityiset ehdot.

Kolmanneksi se toteaa **yksityisten ja yhteisöjen asioissa C-603/18 ja C-604/18 P tekemistä valituksista**, että nämä katsoivat olevan riittävän ilmeistä, että niiden omistusoikeutta, luottamuksensuojan periaatetta ja yhdenvertaisen kohtelun periaatetta on loukattu unionin toimielinten toimilla ja menettelyillä, joten sopimuksen ulkopuolisen unionin vastuun ensimmäinen edellytys täyttyy.

Tästä unionin tuomioistuin muistuttaa ensin, että omistusoikeus³ ei ole ehdoton oikeus ja että sitä voidaan rajoittaa⁴. Se katsoo erityisesti, kuten se on jo todennut tuomiossaan *Ledra Advertising ym. v. komissio ja EKP*⁵, ettei **26.4.2013 tehdyssä yhteisymmärryspöytäkirjassa mainittuja toimenpiteitä voida pitää kohtuuttomana ja kestäättömänä puuttumisena, joka loukkaa kyseisten yksityisten ja yhteisöjen omistusoikeutta.**

Tämän jälkeen unionin tuomioistuin toteaa, että **sitä, että kansainvälisen finanssikriisin alkuvaiheessa muiden jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, rahoitusavun ehdoksi ei asetettu erityisten toimenpiteiden toteuttamista, ei voida pitää vakuutteluna, joka voisi synnyttää Laikin ja BoC:n osakkeenomistajissa, joukkolainojen haltijoissa ja tallettajissa perustellun luottamuksen siihen, ettei tällaista ehtoa aseteta myöskään rahoitusavun myöntämiselle Kyproksen tasavallalle.**

Lopuksi muistutettuaan, että **yhdenvertaisen kohtelun yleinen periaate** edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tilanteita ei kohdella eri tavalla eikä erilaisia tilanteita kohdella samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella, **unionin tuomioistuin toteaa, ettei tätä periaatetta ole loukattu.** Se toteaa nimittäin, etteivät yhtäältä **kyseiset yhteisöt ja yksityiset** ja toisaalta Kyproksen keskuspankki, joka tekee päätöksensä yksinomaan yleisen edun mukaisten tavoitteiden ohjaamana, Laikin ja BoC:n kreikkalaisten sivukonttoreiden talletusten haltijat, näiden kahden pankin tallettajat, joiden talletukset eivät ylitä 100 000 euroa, muiden jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro ja jotka ovat saaneet rahoitusapua ennen Kyproksen tasavaltaa, pankkien tallettajat ja osakkeenomistajat tai Kyproksen osuuspankkisektorin pankkien omistajat ole toisiinsa rinnastettavissa tilanteissa.

Näin ollen **unionin tuomioistuin hylkää kokonaisuudessaan kyseisten yhteisöjen ja yksityisten tekemät valitukset** (asiat C-603/18 P ja C-604/18 P), **kumoaa valituksenalaiset unionin yleisen tuomioistuimen tuomiot niiltä osin kuin niissä hylätään neuvoston oikeudenkäyntiväitteet, jotka koskevat kanteiden nostamista euroryhmää vastaan ja päätöksen 2013/236 2 artiklan 6 kohdan b alakohtaa, ja lausuen lopullisesti näistä väitteistä⁶ hyväksyy mainitut valitukset.**

MUISTUTUS: Euroopan unionin tuomioistuin käsittelee valituksia, joissa haetaan muutosta unionin yleisen tuomioistuimen antamiin tuomioihin ja määräyksiin oikeuskysymyksissä. Lähtökohtaisesti valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta. Jos valitus tutkitaan ja hyväksytään, unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen päätöksen. Jos asiassa on mahdollista antaa ratkaisu, unionin tuomioistuin voi tehdä sen. Muussa tapauksessa unionin tuomioistuimen on siirrettävä asia unionin yleiseen tuomioistuimeen, jota sen valituksesta antama ratkaisu sitoo.

³ Perusoikeuskirjan 17 artikla.

⁴ Perusoikeuskirjan 52 artikla.

⁵ Unionin tuomioistuimen tuomio 20.9.2016, *Ledra Advertising ym. v. komissio ja EKP*, [C-8/15 P–C-10/15 P](#); ks. lehdistötiedote nro [102/16](#).

⁶ Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan toisen virkkeen nojalla.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla julistamispäivänä

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127